

SOSIALPOLITISK MANIFEST

Vedtatt på landsstyremøte
18-19 februar 2006

Manifestinndeling

1. Sosialpolitikens grunnlag 4

1.1 En treffsikker sosialpolitikk 4

1.2 Fattigdom 5

1.3 Sosialt utenforskap 6

1.1.3 Strukturelle årsaker 6

1.1.4 Aktive årsaker 7

2. Den absolutte fattigdommen 7

2.1 Rusmisbruk 7

2.1.1 Bostedspolitik 7

2.1.2 Rehabilitering 8

2.1.3 Dobbeldiagnose 9

2.2 Gateprostituasjon 9

2.3 Sosialtjenesten 10

3. Sosialt utenforskap og aktive årsaker 11

3.1 Arbeids- og velferdskontorene: En dør inn - en dør ut 11

3.1.1 Fra uføretrygd til attføring 12

3.2 Trygdemisbruk 13

4. Strukturelle årsaker til sosialt utenforskap 13

4.1 Barn og generasjonsutfordringer 13

4.1.1 Skolesystemet som sosialpolitisk arena 14

4.1.2 Barnevernet 15

4.1.3 Økonomiske støtteordninger for barneforsørgere 16

4.2 Integrering

1. SOSIALPOLITIKKENS GRUNNLAG

1.1 En treffsikker sosialpolitikk

Sosialpolitikken må til en hver tid bistå dem som trenger det mest. Et av hovedproblemene med dagens omfattende og universelle velferdsstat, er at en ikke makter å se eller treffe nettopp dem som har de største behovene. Det er et paradoks at det finnes hjemløse mennesker i verdens rikeste land, samtidig som det snakkes om at alt fra studenter til småbarnsfamilier kan betegnes som fattige grupper. Utvanningen av fattigdomsbegrepet har ført til at vi er nødt til å sette klare grenser for hvem sosialpolitikken er til for, hvilket formål den skal ha og hva den skal bekjempe.

Det er et kraftig skille mellom mennesker som av ulike årsaker står utenfor arbeidslivet i langvarige perioder, og mennesker som har et arbeid å gå til. Unge Høyre ønsker at det sosialpolitiske fokuset i større grad rettes inn mot dem som av ulike årsaker har havnet utenfor arbeidslivet, og å få flest mulig av disse tilbake i arbeid. En slik linje representerer en målrettet og treffsikker sosialpolitikk. Det er denne overordnede bærebjelken manifestet søker å bygge sine løsninger på.

Den universelle velferdsstaten har bidratt til at hovedfokuset i sosialpolitiske spørsmål hviler på ulike økonomiske støtteordninger. Dette ensidig fokuset på penger gjør at fokuset på mer langsiktige og permanente løsninger kommer i skyggen. I en målrettet og individtilpasset sosialpolitikk, er økonomiske overføringer bare en liten del av virkemidlene som må benyttes. I fremtidens sosialpolitikk må en i langt større grad inkludere andre typer virkemidler med sikte på at mennesker igjen og på permanent basis skal kunne klare seg av egen kraft.

Det er mangel på respekt å ikke stille krav eller ha forventninger til brukerne av sosiale tjenester. En velferdsstat som ikke stiller krav har heller ikke tro på den iboende kraft alle har til å gjøre noe med livet sitt. Uten tro på at enkeltmennesker kan ta ansvar for seg selv, får vi et system som produserer tiltaksløshet snarere enn personlig initiativ. Unge Høyre ønsker derfor en sosialpolitikk som formidler hjelp til selvhjelp, og der alle har en rett til å bli stilt krav til.

Unge Høyre mener at:

- Trygdesystemet må forenkles og i større grad ivareta prinsippene om individuell tilpasning, skreddersøm og brukeren i sentrum.
- Det må i større grad stilles krav til brukere av sosiale tjenester.
- Et bredere spekter av virkemidler må prege sosialpolitikken i fremtiden.
- Sosialpolitikken må i større grad fokusere på forebygging, permanente løsninger og et godt ettervern

1.2 Fattigdom

Fattigdom kan defineres ut fra absolutte eller relative mål. Norsk fattigdomsdebatt dreier seg i all hovedsak om den såkalt relative fattigdommen og det såkalte forskjells- Norge. Mennesker defineres som fattige dersom deres inntekt er lavere enn 50 % av samfunnets medianinntekt. For Unge Høyre blir det galt å forsøke å bekjempe den såkalte relative fattigdommen av flere årsaker.

For det første har aldri resultatlighet vært et mål for Unge Høyre. Det skal være lov å lykkes. Høy grad av økonomisk utjevning slik en bekjempelse av relativ fattigdom ville medføre, er

51 derfor ikke ønskelig. For det andre vil den relative fattigdommen øke dersom de med høyest
52 inntekt får inntektsøkninger. Mennesker blir imidlertid ikke fattigere av at andre blir rikere.
53 For det tredje bidrar begrepet relativ fattigdom til å bygge opp under uheldig krav- og
54 offermentalitet. En slik misnøyens moral bidrar til at den subjektivt følte fattigdommen øker i
55 omfang. Et slikt samfunn vil bidra til å undergrave menneskenes selvspekt, samfunnsansvar
56 og skaperkraft.

57
58 En for bred definisjon av hva som karakteriseres som fattigdom, bidrar til en utvanning av
59 begrepet. Unge Høyre mener derfor at fattigdom bør defineres ut fra absolutte mål. Et slikt
60 mål må baseres på hva det til en hver tid koster å dekke menneskers grunnleggende behov
61 som tak over hodet, mat og klær.

62 63 **Unge Høyre mener:**

- 64 • At sosialpolitikken skal bekjempe fattigdommen i Norge basert på absolutte mål.
65 Dette målet må indeksreguleres

66 67 68 **1.3 Sosialt utenforskap**

69 Man blir ikke fattig i absolutte termer over natten. Det ligger mange komplekse
70 samfunnsproblemer bak fattigdom. Økonomiske årsaker i seg selv, er sjelden selve
71 inngangsporten til at mennesker havner på sidelinjen. Noen årsaker bunner ut i aktive valg
72 foretatt av den enkelte. Dette kan være alt fra ulike personlige problemer, til mennesker som
73 har satset og feilet. På den andre siden finnes tendenser til mer strukturelle
74 årsakssammenhenger.

75
76 Summen av årsakene fører til ulik grad av sosialt utenforskap, som ofte er første steg i retning
77 fattigdom. Målet må være å hindre at flest mulig kommer i en situasjon preget av sosialt
78 utenforskap ved hjelp av forbygging. Det bør imidlertid ikke være noe mål å hindre at alle
79 havner i en slik situasjon. I et samfunn der det er lov å lykkes må det også være lov å feile.
80 Videre må en tilstrebe at mennesker som allerede er havnet i en slik situasjon kommer seg
81 fortest mulig ut av den, og på permanent basis, slik at de ikke når en fattigdomssituasjon i
82 absolutt forstand.

83
84 For Unge Høyre er det viktig at sosialpolitiske tiltak blir satt til verks så raskt som mulig
85 ovenfor mennesker som kommer i en sidelinjesituasjon. Hindrer en ikke sosial utenforskap på
86 et tidlig stadium, er det høy risiko for at problemene bare øker. Kriminalitet, varig
87 utenforskap, varig klientifisering og fattigdom i absolutt forstand kan bli resultatet.

88 89 **Unge Høyre mener:**

- 90 • At sosialpolitikken skal bidra til at mennesker som havner i sosialt utenforskap
91 raskt kommer ut av situasjonen.

92 93 **1.1.3 Strukturelle årsaker**

94 Forskning og statistikk viser at enkelte samfunnsgrupperinger har større risiko for å havne i
95 sosial utenforskap og fattigdom enn andre. Blant annet gjelder dette innvandremiljøer og
96 barn med foreldre som har hatt store personlige problemer eller vært langvarige mottakere av
97 trygdeytelser. Det har vært en betydelig økning av denne generasjonsklientifiseringen de
98 seneste årene.

99

100 Slike strukturelle årsaker er forklarende, men kan likevel ikke frita mennesker for ansvar for
101 eget liv. Et av samfunnets viktigste oppgaver er imidlertid å legge til rette for at alle
102 mennesker skal ha like muligheter. Unge Høyre mener derfor at sosialpolitiske virkemidler
103 bør benyttes for å bygge ned slike tendenser til strukturelt utenforskap.
104

105 **1.1.4 Aktive årsaker**

106 Mange mennesker opplever fattigdom og utenforskap i korte perioder. Halvparten av dem
107 kommer seg imidlertid ut av situasjonen i løpet av ett års tid. Slike midlertidige episoder er i
108 mange tilfeller knyttet til vanskelige overganger eller omveltninger i livet, som kortvarig
109 arbeidsledighet, endret familiesituasjon, problemer i boligmarkedet eller sykdom. I en
110 målrettet sosialpolitikk vil hovedfokuset ligge på de andre femti prosentene.
111

112 Årsakene til at enkelte mennesker over lang tid lever i en situasjon preget av sosialt
113 utenforskap og fattigdom, er ofte sammensatte. Det kan dreie seg om rusmisbruk, store
114 psykiske problemer eller manglende kvalifikasjoner for inntreden i arbeidsmarkedet. En kan
115 heller ikke til overse at enkelte bevisst velger å misbruke systemene.
116

117 **2. DEN ABSOLUTTE FATTIGDOMMEN**

118 **2.1 Rusmisbruk**

120 Et av velferdsstatens største svik, er dens manglende evne til å nå ut med bistand og hjelp til
121 rusmisbrukere. For det første øker antall overdosedødsfall relativt kraftig år for år. For det
122 andre er et stort antall rusmisbrukere fattige i absolutt forstand. Rusmisbrukere utgjør et
123 overveldende flertall av antall bostedsløse i Norge.
124

125 **Unge Høyre mener at:**

- 126 • Det rusforebyggende arbeidet må innrettes og målrettes bedre.
- 127 • Ettervernet i rusomsorgen må styrkes for å forhindre at tidligere rusmisbrukere
128 kommer i en situasjon preget av permanent sosialt utenforskap.
- 129 • Antall overdosedødsfall må søkes redusert gjennom opprettelse av flere
130 sprøyterom. Sprøyterommene må være døgnåpne, bemannet av kvalifisert
131 helsepersonell og tillate røyking av heroin.
132

133 **2.1.1 Bostedspolitik**

134 En regner med at om lag 5000 mennesker er bostedsløse i Norge. Dette er en uakseptabel og
135 uverdigg situasjon. Alle mennesker i Norge skal ha rett til tak over hodet. Unge Høyre ønsker
136 derfor å innføre en såkalt "tak over hodet" - garanti, der alle er garantert et sted å bo innen 24
137 timer. Blant annet har Sverige hatt stor suksess med en slik garanti.
138

139 Unge Høyre mener det er viktig at det opprettes mer varierte bostedstilbud for rusmisbrukere.
140 Det er også viktig å trekke et tydelig skille mellom lavterskel og høyterskeltilbud. Aktive
141 rusmisbrukere, rusmisbrukere som venter på behandlingsplass og nyrehabiliterede bør ikke
142 plasseres i samme bolig. For det første har rusmisbrukere ulike behov i de ulike fasene. For
143 det andre har en sett at en slik sammenblanding av rusmisbrukere, øker faren for tilbakefall på
144 grunn av omfattende stofftilbud innenfor boligen.
145

146 Lavterskeltilbudene bør ha døgnbemanning kombinert med ulike helsetilbud og tilbud om
147 ernæringslære, mat og førstehjelpopplæring. Innenfor slike tilbud må en gå totalt bort fra
148 tankegangen om at brukerne skal være rusfrie. Generelt er det ønskelig at slike boliger
149 omfatter færre boenheter enn i dagens norm.

150

151 **Unge Høyre mener at:**

- 152
- Det må opprettes mer varierte bostedstilbud for rusmisbrukere.
  - Det må innføres en ”tak over hodet” - garanti for hjemløse.
- 153
- 154

155 **2.1.2 Rehabilitering**

156 En vellykket rehabiliteringspolitikk, er et av de viktigste virkemidlene en har for å hjelpe
157 rusmisbrukere ut av en uverdigg situasjon. Unge Høyre mener det må rettes betydelig innsats
158 for å redusere ventetidene for å få innvilget behandlingsplass. Spesielt gjelder dette for
159 behandlingstilbud baser på metadon og subutex. Lange køer og strenge krav fører til at mange
160 misbrukere mister motivasjonen, eller i verste fall livet, før tilbudet gis.

161

162 Unge Høyre er positive til bruk av frivillig tvang i rehabiliteringsøyemed. I dag fungerer
163 imidlertid dette mer som en rettighet for behandlingsinstitusjonen, der institusjonen kan stille
164 krav ved innleggelse om at rusmisbrukeren lar seg holde tilbake. Loven bør i større grad være
165 definert som en rettighet for rusmisbrukeren. Da blir bruk av tvang en rettighet for
166 misbrukeren – ikke for samfunnet.

167

168 **Unge Høyre mener at:**

- 169
- Det må iverksettes en betydelig innsats for å redusere rehabiliteringskøene.
  - Frivillig tvang bør i større grad bli en rettighet for rusmisbrukeren.
- 170
- 171

172 **2.1.3 Dobbeldiagnose**

173 En regner med at omtrent 5000 mennesker sliter med en kombinert rus- og psykiatridiagnose.
174 Kombinasjonen av en alvorlig sinnslidelse og vedvarende rusmisbruk, krever et differensiert
175 og tverrfaglig behandlingsopplegg. Hovedutfordringen er at de psykiatriske sentrene kan for
176 lite om rusmisbruk, og at rusrehabiliteringssentrene på sin side har liten kompetanse innenfor
177 psykiatri.

178

179 **Unge Høyre mener at:**

- 180
- Det må etableres egne behandlingssenheter for mennesker med dobbeltdiagnose.
- 181

182 **2.2 Gateprostituasjon**

183 Prostituasjon er et heterogent fenomen. Virksomheten omfatter ulike grader av frivillighet
184 og utnytting, og et gjennomgripende offerperspektiv på alle prostituerte som gruppe
185 er dermed ufruktbart.

186 Gateprostituasjonen er den mest synlige prostituasjonsarenaen, og en antar at denne formen
187 utgjør omlag en tredjedel av det totale prostituasjonsmarkedet i Norge. Dette markedet
188 domineres av norske rusavhengige kvinner og utenlandske kvinner fra fattige land.

189 Gateprostituerte er videre den grupperingen av prostituerte som er mest utsatt for vold fra
190 kunder og andre. Mer resurssterke prostituerte opererer til motsetning hovedsaklig på
191 innemarkedet.

192

193 **Unge Høyre mener at:**

- 194
- Miljøet rundt det landsdekkende kompetansesenteret for prostituasjon må styrkes, og at det opprettes en landsdekkende telefonrådgivning for kvinner og menn i prostituasjon over hele landet.
  - Kunnskapen rundt prostituasjon må økes i alle ledd av den operative sosialtjenesten.
  - Arbeidet med å sikre de prostituerets sosiale rettigheter må styrkes.
  - Alle gateprostituerte må tilbys skattefinansiert trykghetsalarm.
- 195
- 196
- 197
- 198
- 199

- 200
- Politiet må øke sin tilstedeværelse i områder med gateprostitusjon for å vinne tillit
- 201 blant utenlandske prostituerte, og lettere avsløre hallikvirksomhet og
- 202 menneskesmugling.
- 203

204 **2.3 Sosialtjenesten**

205 Sosialtjenestens viktigste oppgave er å bistå mennesker som i perioder ikke har økonomi til

206 eget livsopphold. Det er viktig å understreke at sosialtrygden ikke skal fungere som en

207 langvarig løsning. En kan tenke seg sosialtjenesten som et slags diagnosesenter. Personer på

208 sosialstøtte som er syke, skal få behandling og hjelp i trygdesystemet. De som kan arbeide

209 skal over på attføring og ut i arbeid. Det må arbeides for at det alltid finnes alternativer til

210 sosialhjelp, slik at en unngår at mennesker kun blir passive mottakere av økonomiske

211 overføringer over tid. En vellykket innføring av de nye arbeids- og velferdskontorene, vil

212 være et viktig bidrag i så henseende.

213

214 Unge Høyre støtter ideen om opprettelse av samfunnskontrakter. Det kan inngås en

215 samfunnskontrakt mellom bruker og arbeids- og velferdsetaten med utgangspunkt i brukerens

216 individuelle plan. Kontrakten beskriver mål, tiltak og tidsfrister samt rettigheter og plikter for

217 begge parter. Ved å inngå en samfunnskontrakt får brukeren en økonomisk garantert

218 minsteytelse. Denne må være såpass lav at kun de mest elementære behov dekkes. Ut over

219 dette skal ekstra egeninnsats og aktivitet utløse høyere ytelser. Sosialstøtte skal aldri være et

220 bedre alternativ enn lavtlønnsyrker, både sett i forhold til fritid og økonomi. Det skal lønne

221 seg å være i arbeid.

222

223 **Unge Høyre mener at:**

- Sosialtjenesten skal fungere som et diagnosesenter og gi kortvarig økonomisk støtte basert på de absolutte satsene for fattigdom. Forutsetningen for ytelsene må være inngåelse av samfunnskontrakt.
  - Systemet må premiere egeninnsats og aktivitet.
  - Sosialtjenestens lavterskeltilbud må styrkes, slik at mennesker som er inne i en akutt, men kortvarig, økonomisk knipe kan få økonomisk veiledning og råd raskt nok.
- 230
- 231

232 **3. SOSIALT UTENFORSKAP OG AKTIVE ÅRSAKER**

233 **3.1 Arbeids- og velferdskontorene: En dør inn - en dør ut**

234 1. juli 2006 slås A-etat og trygdeetaten sammen til en felles statsetat. Målet er at alle

235 kommuner innen 2010 skal ha etablert arbeids- og velferdskontorer, der også den kommunale

236 sosialtjenesten inkluderes. Unge Høyre har lenge vært positive til en slik samlokalisering. Det

237 er imidlertid viktig at det iverksettes tiltak for at prosessen også skal resultere i

238 samorganisering.

239

240

241 Resultater fra pilotprosjekt med NAV, viser at en av de største utfordringene knyttet til

242 samorganisering er ulike prioriteringer mellom statsetaten og sosialtjenesten. For statsetaten

243 er tendensen at produksjonsmål, i form av rask saksbehandlingstid, prioriteres. I

244 sosialtjenesten er på den annen side resultatbaserte mål, i form av færre brukere, som

245 vektleggest mest.

246

247 **Unge Høyre mener at:**

- De nye arbeids- og velferdskontorene må vektlegge skjønnsbasert saksbehandling og oppfølging i større grad enn gjennom dagens system.
- 248
- 249

- 250
- Det må lages et tydelig regelverk og gode rutiner for å sikre at hensynet til brukernes personvern ivaretas.
- 251
- Samordning mellom den statlige etaten og sosialtjenesten må oppmuntres gjennom økonomiske tverrfaglige virkemidler.
- 252
- 253
- 254

255 **3.1.1 Fra uførtrygd til attføring**

256 Med 300 000 uføretrygdede er det flere uføretrygdede enn industriarbeidere i Norge. Tallet på
257 unge mennesker som blir uføretrygdet er også alarmerende høyt og i klar økning. Det er ikke
258 bare et paradoks, men også ulogisk i et av verdens rikeste land. Utviklingen går hele tiden i
259 gal retning. Det kan dokumenteres at dagens praksis ikke bare er sløsing med offentlige
260 midler, men også sosialt ødeleggende. Det hjelper ikke at myndighetene har satt som mål at
261 alle skal få et tilbud om yrkesrettet attføring før uføretrygd gis, når realiteten er at bare 14
262 prosent av de uføretrygdede har fått et slikt tilbud.

263

264 Attføring kan sammenlignes med behandling av en alvorlig sykdom: Jo tidligere man griper
265 inn, desto større er sjansen for et vellykket resultat. Attføring nytter for dem som får tilbud i
266 tide. I dag får én av tre jobb etter ingen eller kortvarig attføring, mens mellom 50 og 60
267 prosent kommer i arbeid etter å ha vært på attføring i 18 måneder eller mer.

268

269 I dag tar det to til fire år før en person får tilbud om yrkesrettet attføring. Resultatet er at
270 mange er blitt så syke eller nedkjørte i denne perioden at uføretrygd blir den eneste utveien.
271 Man har med andre ord innført en praksis hvor uføretrygd ikke bare brukes som en sosial
272 rettighet for dem som ikke kan delta i arbeidslivet på grunn av sykdom eller skader, men som
273 en ordning hvor personer plasseres på samfunnets sidelinje fordi det ikke finnes andre
274 løsninger.

275

276 Unge Høyre mener det bør iverksettes en kraftig utbygging og opptrapping av
277 attføringsordningen. En slik omlegging vil koste, men det er bedre å investere maksimalt i
278 attføring over en periode, enn å ta regningen i etterkant i form av uføretrygd. I tillegg kommer
279 de psykososiale kostnadene. Slik utviklingen har blitt, har en ikke råd til å la være.

280

281 Unge Høyre mener at bedrifter må gi mennesker som ikke kan yte full yrkesinnsats
282 muligheten til å jobbe. Unge Høyre støtter, og ønsker en utvidelse av, avtalen om
283 inkluderende arbeidsliv. Vi vil oppfordre bedrifts- og arbeidstakerorganisasjoner til å finne
284 fleksible løsninger for yrkeshemmede. Staten bør bidra med tilskudd og kompetanse slik at
285 alle sykemeldte og trygdede får muligheten til å gradvis jobbe seg vekk fra pasifiserende
286 stønader og over i arbeidslivet.

287

288 **Unge Høyre mener at:**

- Det må iverksettes en kraftig utbygging og opptrapping av attføringsordningen, som ledd i å redusere antall uføretrygdede.
  - Ventetiden før yrkesrettet attføring tilbys må reduseres betraktelig.
  - Det bør opprettes flere tiltaksplasser i bedriftene, samt at man oppfordrer arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene til å inngå avtaler som er med på å skape et inkluderende arbeidsliv.
- 294
- 295

296 **3.2 Trygdemisbruk**

297 Det finnes også dem som bevisst misbruker velferdsstatens ulike støtteordninger. Hvert år
298 oppdages for eksempel trygdesvindler på om lag 200 millioner skatte kroner. Den store
299 ulempen med gode sikkerhetsnett, er at enkelte finner dem for attraktive og bedagelige. Det

300 lille mindretallet som misbruker systemet bidrar til å ødelegge for alle andre. Trygdemisbruk
301 og andre former for velferdskriminalitet, skaper mistro og skepsis til systemene.

302

303 Enkeltmennesker som ikke vil arbeide, utgjør et annet mindretall. Det anslås at omlag 5 % av
304 sosialstøttmottakere er fornøyd med sin situasjon, og utgjør dermed en stor andel av de
305 langvarige mottakerne. Velferdsstaten må bygge på en tosidig samfunnskontrakt, der
306 rettigheter medfører plikter og ansvar. Bryter enkeltmennesker sin del av kontrakten, må det
307 få konsekvenser i form av gradvis reduserte økonomiske overføringer.

308

309 **Unge Høyre mener at:**

- 310 • Trygdemisbruk må straffes hardere enn i dag.
- 311 • Det må føres bedre kontroll med legers uføretrygdingspraksis.
- 312 • Brudd på samfunnskontrakten må etterfølges av gradvis reduserte økonomiske
313 overføringer.

314

315 **4. STRUKTURELLE ÅRSAKER TIL SOSIALT UTENFORSKAP**

316

317 **4.1 Barn og generasjonsutfordringer**

318 Grunnlaget for holdninger og senere livsførsel legges i barndommen og ungdomstiden. Å
319 sikre alle barn en god og trygg barndom, er dermed et av de viktigste tiltakene en kan satse på
320 for å forebygge sosialt utenforskap i voksen alder.

321

322 Det å vokse opp med foreldre som misbruker alkohol eller narkotika, representerer en betydelig
323 risiko for barn. Som gruppe har barn av misbrukere gjennomsnittlig mer følelsesmessige,
324 atferdsmessige og læremessige problemer enn andre. Foreldrenes intellektuelle utrustning,
325 psykiske helse, alder og modenhet er også av avgjørende betydning for omsorgsevnen. Videre
326 henger barn av uføretrygdede foreldre mer etter med både utdanning og inntekt enn normalt.
327 De har også tre ganger så stor risiko for å bli uføretrygdet selv i forhold til andre. Mennesker
328 som har vokst opp med enslige forsørgere er videre overrepresentert i de laveste
329 inntektsklassene.

330

331 Unge Høyre mener staten har et spesielt ansvar for å legge til rette for at også barn i slike
332 høyrisikogrupper får de samme mulighetene som andre barn.

333

334 **4.1.1 Skolesystemet som sosialpolitisk arena**

335 Grunnskolen er den viktigste arena en kan benytte for å nå frem til barn. Det aller viktigste
336 virkemidlet er å sikre alle barn en god faglig og allmenndannende grunnutdanning.

337

338 Enkelte elever trenger imidlertid mer hjelp enn det en normal skole kan gi dem. Derfor har en
339 noen steder opprettet såkalte alternative skoler for barn med store tilpasningsproblemer.
340 Skolene har færre elever, og større voksentetthet enn det som er normen. Der ordinære
341 grunnskoler fint kan drive aktiv primærforebygging selv, med hjelp fra helsesøster og
342 rådgivere, vil en alternativ skole være et tilbud om tertiær forebygging for elever som har
343 store problemer med å tilpasse seg i en ordinær skolesituasjon. Unge Høyre er positive til
344 opprettelse av flere alternative skoletilbud for å forhindre at mange barn mislykkes i noe så
345 fundamentalt som grunnskoleløpet.

346

347 I tillegg til å være en arena for tilegnelse av kunnskap, har skolen utviklet seg til å bli en arena
348 for å nå frem til barn som sliter med ulike psykososiale eller familierelaterte problemer.

349 Det anslås at mellom 10 og 20 % av norske barn har psykiske plager som rammer deres
350 funksjonsnivå. Problemene dreier seg om psykiske problemer og lidelser som ensomhet,
351 mistriivsel og utviklingsavvik, mishandling og overgrep, rusbruk, spiseforstyrrelser, utvikling
352 av overvekt, utagerende eller asosial atferd. Skolehelsetjenesten har en sentral og viktig rolle i
353 forebyggende psykososialt arbeid. Helsestasjons- og skolehelsetjenestens tilbud,
354 arbeidsmetoder og organisering er utgangspunktet for tidlig identifisering og oppfølging av
355 barn, ungdom og familier med psykososiale problemer. I dag tilbys alle barn og unge fra 0 til
356 18 år behandling i tannhelsetjenesten og blir kalt inn til kontroll hos tannlege hvert 2. år. Unge
357 Høyre mener noe tilsvarende må innføres i skolehelsetjenesten for å fange opp psykiske
358 problemer blant barn og unge i skolen tidligere. Gjerne med årlig utfylling av spørreskjema i
359 tillegg til et økt fokus blant lærere og nærmere kontakt mellom skole og hjem. Ved å oppdage
360 problemer tidlig vil en forebygge at problemer eskaleres og en vil kunne gi nødvendig
361 behandling.

362

363 **Unge Høyre mener at:**

- 364 • Tilbudet av alternative skoler må utbedres.
- 365 • Det må gis veiledning i regi av skolen for foreldre som sliter med oppfølgelig av barnas
366 skolearbeid, og i forhold til barn med atferdsvansker.
- 367 • Det må gis systematisk leksehjelp til de barn som trenger det.
- 368 • Skolehelsetjenesten bør vektlegge mer tverrfaglig kompetanse som sikrer bedre
369 oppfølging av barn.
- 370 • Det i grunnskolen innføres årlige spørreundersøkelser der en søker å fange opp
371 psykiske problemer på et tidlig stadium.
- 372 • Lærere, barnehage- og helsepersonell som er i daglig kontakt med barn og unge må få
373 bedre opplæring i hvordan man oppdager barns problemer

374

375 **4.1.2 Barnevernet**

376 Barnevernet i Norge handler primært på grunnlag av såkalte bekymringsmeldinger. I tillegg
377 kobles barnevernet inn når mindreårige er involvert i kriminelle handlinger. Alle offentlige
378 ansatte og mennesker i frivillige organisasjoner som arbeider med unge på oppdrag fra det
379 offentlige, har plikt til å melde inn bekymringer. Også der det går på bekostning av
380 taushetsplikten. Enkeltpersoner kan også melde inn slike bekymringer, og har krav på
381 anonymitet frem til en eventuell nemndssak om omsorgsovertakelse. De fleste
382 bekymringsmeldinger kommer fra nære slektninger, og på grunn av faren for
383 anonymitetsoppheving unngår mange å melde fra.

384 Likevel viser all statistikk at i det store flertall av saker barnevernet griper inn i, burde det
385 vært meldt i fra på et mye tidligere tidspunkt. Dermed blir barnvernet i alt for stor grad
386 redusert fra å være en forebyggende enhet, til kun å arbeide med skadebegrensning. I 2004 var
387 det 22949 barn som mottok hjelpetiltak i hjemmet. Dette fremstår som er relativt lite tall, med
388 tanke på antallet voksne som er registrerte rusmisbrukere, kriminelle eller psykisk syke.

389 Dermed kan mye tyde på at mørketallene over barn som ikke får hjelp er store.

390 For Unge Høyre er barnets beste viktigere enn det biologiske prinsipp. Med "barnets beste"
391 menes her at det skal legges størst vekt på at barnet sikres en stabil og god omsorgsperson og
392 kontinuitet i omsorgen. Derfor er det viktig at barn raskt omplasseres til fosterhjem ved
393 grovere former for omsorgssvikt. Fosterforeldrene må da få de samme rettighetene som de
394 biologiske foreldrene. Nære slektninger av biologisk art bør prioriteres der det er det beste for
395 barnet. Dette for å redusere påkjenningene barnet kan oppleve av en så stor
396 opprivningsprosess. Uansett alder bør barnets mening bli høyt verdsatt i valg av
397 omsorgspersoner. Så langt det er mulig, bør man sørge for at barn ikke havner i en institusjon,
398 men blir plassert i en familie hvor man opplever trygghet og omsorg.

399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448

Unge Høyre mener at:

- Det må bli enklere å tipse barnevernet om mistanker om omsorgssvikt, ved at det åpnes for å beholde anonymiteten også dersom det tas ut nemndssak. Forutsetningen må være at barnevernets egne observasjoner utgjør dokumentasjonsgrunnlaget.
- Barnevernet må få større metodefrihet, og større mulighet til individuelle vurderinger med hensyn til valg og forløp av virkemiddelbruk.
- Nære biologiske slektninger bør prioriteres ved omplassering.
- Barnevernet også må kunne gripe inn i tilfeller med økonomisk omsorgssvikt.

4.1.3 Økonomiske ordninger for barneforsørgere

Når mennesker med forsørgeransvar havner i en situasjon preget av fattigdom eller utenforskap, er det et viktig prinsipp at barnet i størst mulig grad skjermes. Økonomiske støtteordninger for å sikre barn en trygg oppvekst, er dermed en viktig del av storsamfunnets bidrag til å sikre like muligheter for alle. Barnetrygden som universelt virkemiddel til alle barneforsørgere, har imidlertid slått feil. Unge Høyre mener barnetrygden må målrettes mot de barn som har mest behov for den. Det er ingen grunn til at gi offentlig støtte til barnefamilier og andre forsørgere som uansett greier seg av egen kraft.

For det andre har en reduksjon i realverdien av barnetrygden de siste årene bidratt til at den utgjør en stadig mindre andel av samlet husholdningsinntekt til barnefamiliene med dårligst økonomi. Får å bedre sikre forutsigbarhet og ivareta formålet, mener Unge Høyre at barnetrygden skal indeksreguleres.

For Unge Høyre er det et viktig prinsipp at ikke forsørgerers personlige økonomi skal bedres av å få barn. De økonomiske støtteordningene bør derfor være såpass romslige at barnets behov kan ivaretas på en tilfredsstillende måte, men samtidig ikke romslige nok til at de kan oppfattes som incentiver til få barn av økonomiske årsaker.

Unge Høyre mener at:

- Barnetrygden bør graderes og indeksreguleres.
- Den yrkesrettede rådgivningen ovenfor unge enslige forsørgere må styrkes.
- De ulike trygdeordningene knyttet til enslige forsørgere bør gjennomgå med tanke på forenkling og bedre målretting.
- Kontantstøtteordningen vris gradvis over mot Høyres opprinnelige ordning
- Det bør opprettes tilbud om utvidede åpningstider i barnehager for å legge forholdene bedre til rette for skiftarbeidende foreldre. Dette forutsetter at maksprisordningen oppheves.

4.2 Integrering

Integrering handler om norskkunnskaper og respekt for norsk lov, ikke at alle skal bli like. Mye av fokuset i Norge har vært på ensidige tilpasninger og holdningsendringer fra innvandrernes side. Målet med integreringsprosessen må ikke være at en majoritet skal lære minoritetene å tilpasse seg en universell standard. En vellykket prosess fordrer gjensidig tilpassning, forståelse og toleranse for mangfoldet. En av hovedutfordringene blir dermed å lempe på konformitetspresset knyttet til norsk kultur. Undersøkelser fra andre europeiske land viser at slike prosesser bør ta utgangspunkt i lokalsamfunnene. For å skape forankring av integreringstiltak, er det viktig at alle de ulike innvandremiljøene blir inkludert gjennom hele prosessen.

449 Hovedårsaken til at mange innvandrere opplever sosialt utenforskap, er mangel på tilgang til
450 arbeidsmarkedet. Arbeidsledigheten blant både første- og andregenerasjonsinnvandrere fra
451 ikke-vestlige land er relativt mye høyere enn for andre. Dette gjelder spesielt for kvinner.
452 Det er et paradoks at det private næringslivet er flinkere til å rekruttere innvandrere enn staten
453 og kommunene. Det er viktig at det gjøres en innsats for å få flere innvandrere inn i offentlige
454 stillinger. Både fordi det vil bidra til økt sysselsetting av innvandrere, men også for å styrke
455 legitimiteten til ulike statlige og kommunale innstanser. Generelt vil økt sysselsetting av
456 innvandrere redusere tendenser til sosialt utenforskap i form av gettodannelser.

457

458 Når man skal diskutere materiell velstand blant innvandrere er det viktig å ta med seg at
459 personlige preferanser også har betydning. Storsamfunnet ser kanskje på enkelte innvandrere
460 som fattige, selv om de bevisst har prioritert bort enkelte goder. Det har vært lite forskning
461 på området, men det kan se ut som om mange innvandrere prioriterer å hjelpe familie i
462 hjemlandet fremfor å øke sin egen materielle velstand.

463

464 **Unge Høyre mener at:**

- 465 • Alle innvandrere som ikke er engelskkyndige må gjennomføre kurs i norskopplæring
466 med påfølgende avgangsprøve
- 467 • Alle integreringstiltak må forankres grundig i de ulike innvandringsmiljøene.
- 468 • Både kommuner og staten må bli bedre til å rekruttere innvandrere.
- 469 • Arbeidsmarkedstiltak for innvandrere og A-etat introduksjonsprogrammene må
470 styrkes over hele landet.
- 471 • Alle innvandrere med annen kultur og rettsforståelse må gjennomføre kurs i norsk lov
472 og norske normer med påfølgende avgangsprøve.

473